

РЕШЕНИЕ

№ 729

гр. София, 31.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 2-РИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на трети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Иво Дачев

Членове: Мария Георгиева
Асен Воденичаров

при участието на секретаря Р. Й. Вьонг
като разгледа докладваното от Асен Воденичаров Въззивно гражданско дело
№ 20221000503145 по описа за 2022 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

С решение № 1938 от 18.07.2022 год., постановено по гр.д.№ 11717/2021 год. по описа на Софийски градски съд, ГО, 26-ти състав, ЗК „Лев Инс“ АД е осъдено на правно основание чл.432, ал.1 от КЗ да заплати на А. Г. С. сумата от 70 000 лева, представляващи застрахователно обезщетение за неимуществени вреди, вследствие на пътно-транспортно произшествие, станало на 09.06.2017 год. при което е починал Н. Н. С., ведно със законната лихва, считано от 24.06.2021 год. до окончателното изплащане, като искът е отхвърлен до пълният размер от 200 000 лева.

Решението е обжалвано и от ответника ЗК „Лев Инс“ АД в осъдителната част с доводи за неправилност, постановено при нарушение на материалния и процесуалния закон, в противоречие със събраните по делото доказателства. Жалбоподателят твърди, че ищеца не е от кръга на лицата, които имат право на обезщетение, тъй като между починалото лице и ищеца не е била създадена трайна и дълбоко емоционална връзка. Отделно от това се твърди, че в случая са приложими разпоредбите на § 96 ПЗР на ЗИД на КЗ и чл. 493а КЗ, като поддържа, че сумата за обезщетение не може да надхвърли 5 000 лева. Оспорват се също така изводите на съда по отношение приетата липса на съпричиняване от страна на починалия, тъй като същия, облечен в тъмни дрехи е предприел пресичане на забранен сигнал на светофарната уредба, в тъмната част на денонощието. Моли се за отмяна на решението и отхвърляне на иска.

Решението е обжалвано и от ищеца А. Г. С., чрез процесуален представител, в отхвърлителната част, като излага доводи за неправилно приложение на чл.52 от ЗЗД, тъй като определеният размер е занижен с оглед търпените болки и страдания, вследствие смъртта на Н. Н. С., който приемал за роден баща. Моли съда да отмени решението в обжалваната част и постанови ново, с което искът за причинените неимуществени вреди бъде уважен изцяло. Претендира разноски.

Въззиваемите взаимно оспорват жалбите на насрещната страна и изложените в тях доводи. Третото лице помагач М. М. не изразява становище по жалбите.

Софийският апелативен съд, в изпълнение на правомощията си по чл. 269 от ГПК, намира решението в обжалваните части за валидно и допустимо.

Предявен е иск с правно основание чл.432, ал.1 от КЗ с оглед момента на настъпване на деликта, за репарирание на неимуществени вреди пряко от застрахователя, причинени при пътно-транспортно произшествие, реализирано по вина на водач на МПС, застраховано по риска „гражданска отговорност“.

Ищеца А. Г. С. е отгледан, но неосиновен от починалия Н. Н. С., в резултат на пътно-транспортно произшествие, станало на 09.06.2017 год. и причинено виновно от водача М. М., който е управлявал лек автомобил „Нисан” с ДК № ***. Ответникът е застраховател на гражданската отговорност на делинквента. Механизмът на произшествието, противоправното поведение на водача М., смъртта на С. и причинната връзка с произшествието са установени от събраните пред първата инстанция доказателства и са безспорни пред настоящата.

С оглед на заявените в жалбите оплаквания, предметът на въззивен контрол се свежда до наличието на материално-правните предпоставки за обезвреда на причинените вреди, размера на обезщетението за причинените на ищеца неимуществени вреди и наличието или не на принос от страна на починалия за настъпване на вредите.

Първият спорен въпрос по въззивната жалба на застрахователя е наличието на активна материално-правна легитимация на ищеца по предявения иск в качеството му на отгледан, но неосиновен син, при положение, че майка му е живяла на семейни начала с починалия. Въззивния съд приема, че лицата, които имат право на обезщетение по чл.52 от ЗЗД за неимуществени вреди в случай на причинена при деликт смърт на друго лице, са определени по задължителен за съдилищата в Република България начин с Постановление № 4 от 25.05.1961 г. и Постановление № 5 от 24.11.1969 г. на Пленума на Върховния съд. Воден от установения в чл.52 от ЗЗД принцип за справедливост, Пленумът на Върховния съд е въвел ограничителни критерии като е счел, че справедливостта налага да се признае право на обезщетение за неимуществени вреди само в полза на най-близките на пострадалия, за които е нормално да се предполага, че поради степента на родствена и житейска близост действително търпят морални болки и страдания по повод на неговата

загуба. Първоначално с ППВС № 4/1961 год. кръгът на правоимащите е сведен до съпрузите, децата и родителите на починалия. Впоследствие, с ППВС № 5/1969 год. е признато право на обезщетение по чл.52 ЗЗД и на взетото за отглеждане и осиновяване от починалия, но все още неосиновено дете, както и на лицето, с което починалият е съжителствал трайно на съпругески начала. Включването на тези лица в кръга на правоимащите по чл.52 от ЗЗД е мотивирано със съображения, че създадените между тях и починалия емоционални и житейски отношения наподобяват биологичната връзка родител - дете и връзката между съпрузи и е справедливо те да бъдат възмездени за претърпените неимуществени вреди. В настоящият случай от показанията на разпитаните свидетели се установи, че между починалия и ищеца са били създадени трайни отношения като между баща и син. Същите са се отнасяли помежду си така и така са приемани и от околните. Поради което съдът приема, ищеца има право на обезщетение за причинените му вследствие деликта вреди.

В процесния случай претърпените от въззивника ищец неимуществени вреди се установяват от разпитаните по делото свидетели Л. Г. и Р. Х., чийто показания съдът цени при условията на чл.172 от ГПК. Първата от тях установява, че починалия Н. С. живеел на семейни начала със сестрата на свидетелката Ц. Т. от края на 1990 г. Нямали общи деца, но Т. имала две деца от първия си брак – Р. и ищеца А., за които се грижели заедно с Н.. Ищецът бил на 4 г. възраст, когато майка му заживяла с Н. и докато бил малък, той смятал Н. за своя баща, наричал го „татко“ а едва като пораснал му казали, че той не му е биологичен баща, но въпреки това се обръщал към него с „баща ми“. Установява, че отношенията между двамата били като между баща и син. Н. придружавал А. до училище, насочил го да тренира футбол, водил го на тренировки, осигурявал и издръжката на децата на Т. - поддържали общ бюджет, от който закупували необходимото за децата. За осиновяване не е коментирано в семейството. Втората свидетелка, която е сестра на ищеца установява, че Н. и майка им живеели на семейни начала от 28 г. и той се грижел за нея и за ищеца като за свои деца. Имал свои деца, но не поддържал връзка с тях. Свидетелката посочва, че отношенията между двамата били като баща-син. Ищеца приел тежко смъртта на Н., не ходил на работа няколко дни.

Анализът на тази връзка мотивира настоящата инстанция да приеме, че между починалия и ищеца е съществувала здрава, продължителна и дълбоко емоционална привързаност, обусловила и установената по делото тежест на понесени вреди, чийто продължителност, естество и тежест следва да бъдат обезвъзмездени по реда на чл.52 от ЗЗД. Поради това на ищеца следва да се признае материално-правната легитимация да получи обезщетение за неимуществените вреди, причинени им от загубата на доведения му баща.

Второто основно възражение на застрахователя е относно приложението на §96, ал.1 ПЗР на ЗИД на КЗ, съгласно който евентуалното дължимо обезщетение в тази хипотеза не може да надхвърля 5 000 лева. Претенцията на ищеца произтича от произшествие, настъпило на 09.06.2017 г., т.е. при действието на Кодекса на застраховането, влязъл в сила на 01.01.2016 г..

Настоящият състав приема, че не е ограничен от предвидения в текста максимален размер на обезщетението. Това е така, тъй като в чл.3 параграф 1 от Директива 72/166/ЕИО и чл.1 параграф 2 от втората Директива 84/5/ЕИО, кодифицирана с Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16.09.2009 г. относно застраховката "Гражданска отговорност" при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка, са посочени минималните застрахователни суми по задължителната застраховка "Гражданска отговорност". В чл.9, ал.1 от Директива 2009/103/ЕО са предвидени минимални суми в случай на телесно увреждане - 1 000 000 евро за пострадал или 5 000 000 евро за застрахователно събитие, независимо от броя на пострадалите. Посочените в директивите лимити за минимални застрахователни суми са транспортирани в националното ни право - чл.266 КЗ /отм./ и чл.492 КЗ. В цитираните директиви не е предвидена възможност за установяване на максимален размер на обезщетението за неимуществени вреди на пострадало лице.

Съгласно Решение на СЕС от 24.10.2013 г. по дело C-277/12 с предмет преюдициално запитване, отправено на основание чл. 267 ДФЕС от Augstākās tiesas Senāts /Латвия/ с акт от 16. Май 2012 г., постъпил в Съда на 01 юни 2012 г., член 3 §1 от Директива 72/166 и чл. 1, параграфи 1 и 2 от Втората директива 84/5, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, съгласно която задължителната застраховка "Гражданска отговорност" при използване на моторни превозни средства, да покрива обезщетението за неимуществени вреди, дължимо съгласно националната правна уредба на гражданската отговорност за смъртта на близки членове на семейството, настъпила при ПТП, само до определена максимална сума, която е по-малка от посочените в чл. 1, параграф 2 от Втората директива 84/5. Решенията на ЕС по преюдициални запитвания са част от позитивното европейско право и са задължителни за всички съдилища и учреждения в страните-членки, вкл. Република България съгласно чл. 633 ГПК.

Поради това настоящият състав счита, че е длъжен в рамките на своята компетентност, да приложи общностното право в неговата цялост и да защити правата на частноправните субекти, като остави без приложение евентуалните разпоредби от вътрешното право, които му противоречат. Ето защо при определяне на всеки конкретен размер за обезщетение съдът следва да приложи принципа на справедливост по чл.52 ЗЗД, при отчитане на установените обективни факти и обстоятелства по делото, икономическото положение в страната и нормативно определените нива на застрахователно покритие към момента на настъпване на ПТП.

Съобразявайки характера, силата на интензитета и продължителността на търпените от ищеца болки и страдания след смъртта на доведения му баща, вследствие на произшествието станало пред месец юни 2017 год., лимитите на отговорност, възрастта на починалия и не на последно място съдебната практика по сходни случаи, съдът счита, че справедливият размер на обезщетението за неимуществени вреди следва да бъде определен на 70 000 лева, за която сума исковата претенция е основателна.

При така възприетия размер на обезщетението ще следва да се разгледа другото оплакване,

повдигнато с жалбата на ответника относно наличието на принос за настъпване на вредите от страна на починалия, тъй като се е качил при водач употребил алкохол.

За да е налице съпричиняване от правна страна по смисъла на чл. 51, ал.2 от ЗЗД, пострадалият трябва обективно да е допринесъл за вредоносния резултат, създавайки условия или улеснявайки с поведението си неговото настъпване, независимо дали е действал или бездействал виновно, което виждане е последователно застъпвано в съдебната практика по приложение на цитираната норма. Релевантен за съпричиняването и за прилагането на посочения законов текст е само онзи конкретно установен принос на пострадалия, без който не би се стигнало, наред с неправомерното поведение на делинквента, до увреждането като неблагоприятен резултат. В този смисъл не всяко поведение на пострадалия, дори и такова което не съответства на предписано в закона, може да бъде определено като съпричиняване на вреда по смисъла на закона, а само това поведение на пострадали, което се явява пряка и непосредствена причина за произлезли вреди би могло да обуслови извод за прилагане на разпоредбата за съпричиняването.

В настоящия случай по делото не се събраха доказателства от които да може да бъде направен правния извод, че починалия е предприел пресичане на пътното платно на червен за него сигнал на светофарната уредба. От приетия по делото протокол за оглед на местопроизшествие от 10.06.2017 г. на СДВР е видно, че на мястото на произшествието е било включено улично осветление и видимостта е добра. Не се установи също починалия да е пресичал без да се съобрази с разстоянията на приближаващите се превозни средства и с тяхната скорост на движение. От заключението на автотехническата експертиза се установи, че пешеходеца е пресичал отляво надясно, като мястото на удара е на около 1.50м. - 2.50м. вляво от десния край на платното, което е широко 20 м., в най-дясна пътна лента по посока на движение на автомобила. При движение с разрешена скорост от 50 км/ч. за лекия автомобил, ударът с пешеходеца е бил предотвратим, което означава, че пешеходецът не е попадал в опасната зона за спиране на автомобила. Ирелевантен е навения довод досежно дрехите, с които е бил облечен пешеходеца. Поради това съдът приема, че в случай не е налице съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия, на сочените основания.

Поради съвпадане на правните изводи на настоящата въззивна инстанция с тези на първоинстанционният съд обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

При този изход на делото пред въззивния съд страните не си дължат разноски и такива не следва да бъдат присъждани.

По изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1938 от 18.07.2022 год., постановено по гр.д.№ 11717/2021 год. по описа на Софийски градски съд, ГО, 26-ти състав.

Решението може да се обжалва при условията на чл. 280 от ГПК с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните пред ВКС.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____